

SUURELÄINPELASTUSKOULUTUS SEPK

KÄYTTÄYTYMINEN

MIKÄ HEVONEN ON?

- Laumaeläin
- Saaliseläin
- Elopaino täysikasvuisella keskimäärin 400-600kg välillä
- Menee helposti paniikkiin ja sitä kautta shokkiin (--> menehtyminen)
- Ensisijaisesti pyrkii ensin pakenemaan, pakkotilanteessa puolustautuu
- Luovuttaa melko helposti ja ns. ”jää kuolemaan”

ONNETTOMUUSTILANTEESSA

- Vilkkuvat valot, sireenit pois jo lähestyittäessä
- RAUHOITA ONNETTOMUUSYMPÄRISTÖ
- Karsi kaikki mahdollinen, joka voi hermostuttaa hevosta, pois (lepattavat pressut, rämisevät tynnyrit, turhat koneet ja ajoneuvot tmv.)
- Turhat ihmiset pois paikalta, kuten myös hysteeriset ihmiset (omistaja?)
- Yksi ihminen rauhoittaa hevosta / ja mikäli mahdollista niin *eläinlääkäri aina paikalle!!*

KÄSITTELY

- Lähestyessäsi hevosta, ilmoita hevoselle, että olet tulossa (juttelemalla, viheltelemällä tms)
- Lähesty hevosta etuviistosta, mikäli mahdollista
- Käsittely yleensä hevosen vasemmalta puolelta, jotkut hevoset eivät välttämättä toimi lainkaan oikealta puolelta käsiteltäessä!
- Kaikessa käsittelyssä pyri olemaan rauhallinen mutta määrätietoinen.
- Vältä äkkinäisiä liikkeitä ja kahisevia vaatteita
- Anna hevoselle aikaa ihmetellä ja totutella tilanteisiin ja rohkaise sitä!

HEVOSTA YLEENSÄ PELOTTAVAT

- Kovat äkilliset vieraat äänet (kolahdukset, räminä, suihinä yms)
- Pimeät aukot ja kolot, varjoiset paikat = huono näkyvyys
- Lepattavat pressut, kankaat
- Lastenrattaat, sateenvarjot, hiihtäjät suksien kanssa, pulkat
- Suuret ajoneuvot (traktorit, kuorma-autot, puimurit, peräkärryt yms)
- Juoksevat ihmiset, koirat, kiljuvat lapset jnejne.

HEVOSEN TALUTTAMINEN

- Taluttaja hevosen vasemmalla puolella etujalkojen kohdalla tai hieman edempänä = kulje vierellä ohjaten
- Älä jättäydy taakse, älä vedä edestäpäin, älä päästä hevosta pitkälle narulle = kontrolli!
- Hankalaa hevosta voi tarvittaessa taluttaa kaksi ihmistä – yksi vasemmalla ja toinen oikealla puolella
- Tarvittaessa voit käyttää ”ohjaustehosteina” narua turvan ympärillä tai ketjua leuan alla.
- **MUISTA:** sinä määrääät vauhdin ja suunnan!

HYVÄ TIETÄÄ HEVOSESTA!

- Hevonen kulkee mielellään toisen hevosen perässä – toista hevosta voi käyttää ”vetoapuna”.
- Makupalat rauhoittavat, samoin rapsuttelu kaulasta harjan tyvestä ja tutut rutiinit (tapojensa orjia).
- Hevonen vierastaa yleensä pään koskettelua ja päähän kohdistuvia nopeita liikkeitä
- Noustakseen maasta ylös hevonen tarvitsee tilaa - ”ottaa vauhtia kaulalla ja päällä”
- Hevonen saattaa pyrkiä takaisin talliin, vaikka se palaisikin (tulipalot).

LEHMÄ / HEVONEN

AISTIT JA TOIMINTA

- Näkökenttä lähes sama kuin hevosella
- Saaliseläin kuten hevonenkin
- Laumaeläin, selkeämpi johtajuus (matriarkka / kellokas)
- Puolustautuu tehokkaammin kuin hevonen, luottaa sarviinsa ja potku tarkkuuteensa (potkii joka suuntaan kaikilla raajoilla)
- Sietää käsittelyä ja stressiä enemmän kuin hevonen
- Antaa herkemmin periksi kuin hevonen, mutta motivoimalla ylittää itsensä ongelmatilanteessa.
- Muista: KÄYTTÖTARKOITUS

SIKA

AISTIT JA TOIMINTA

- Näkökenttä lähes sama kuin ihmisellä
- Kuulo ja hajuaisti kuin koiralla
- ÄLYKÄS ja siisti eläin
- Pienlaumaeläin (perhekunta)
- Puolustautuu puremalla ja puskemalla
- Sietää käsittelyä, mutta menehtyy helposti stressaantuessaan.
- Ei anna periksi kuten hevonen ja lehmä
- Muista: käyttötarkoitus ja rodun jalostusaste

PORO, HIRVI

- Puolivilli- tai villieläimiä
- Hirvet menehtyvät shokkiin helposti jouduttuaan kosketuksiin ihmisen kanssa.
- Vaaratilanteissa shokissa
- Puskevat ja potkivat
- Ei saa käyttää riimua, aina heti-irtoavat liinat!
- Kestävät vetoa sarvista
- Harkitse: lopetus vai pelastus?

HUOM!

- Nautaeläimillä puhaltumisen (kaasuuntumisen) vaara – pää nostettava ja tarpeen mukaan tuettava vatsaa korkeammalle
- Nautaeläin tarvitsee lepoa makuultaan (märehtijä)
- Kaikilla suurelaimillä yhtäläinen pelastusanatomia – samat tekniikat ja valjaat sopivat. (Huomioi eläimen käyttötarkoitus)

TIESITKÖ TÄMÄN HEVOSESTA?

- *Hevonen on ollut saalis- ja pakoeläin yli 50 miljoonaa vuotta.*
- *Hevonen on ollut ihmisen saaliseläimen 500.000 vuotta.*
- *Hevonen on ollut kesyeläin vasta 5.000 vuotta.
(Esimerkiksi koira on ollut kesyeläin jo 30.000 vuotta)*

LAUMAT

- Suurien eläinmäärien siirtäminen usein helpompaa laumoina kuin yksittäin.
- Mahdollistaa suurten eläinmäärien siirtämisen pienemmällä ihmismäärällä.
- Nopeampaa (esim evakuointi)
- Usein myös pelastajille turvallisempaa = ei suoraa kontaktia eläimeen
- Voidaan käyttää turvallisuutta lisäämään myös apuvälineitä; huomioaita, liinat, liukulevyt, sikalevyt = ohjauslevyt, autot tai muut suuret kulkuneuvot jne. (=kuja tai muu apuvälineillä rakennettu rajattu alue, jota pitkin johdatetaan).